

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Ett enklare svenskt landsbygdsprogram till nytta för jobben, maten och energin
- Om att arbeta för en ljusnande lokal framtid – Aktions avgående styrelseordförande Mats Brandt
- Landsbygdsinvånarna i Nylands metropolområde – nuläget och deras önsknings i skriftform
- Paradigmskifte i kommunernas ansvar för klass- och regionskillnader?
- Läs även detta: **Skotsk och europeisk landsbygdsriksdag* **Pedersöre kommun, Olav Jern och Mikael Nygård – österbottniska nomineringar för landsbygdens väl* **Föreningarnas förlovade land Finland – läs YTR:s nätkolumn* **Utbildning i byaplanläggning hålls i Norra Karelen*

Cit: ***”För många element av ställningskrig präglar reformerna. Fortsätter spelet så här lurpassar aktörerna på varandra i all oändlighet.”***

Chefredaktör Torbjörn Kevin om att det trots allt är lokala beslutsfattare som skall utmana sina väljare med föränderlighet. Det är mindre sannolikt att beslutsfattarna kastar sig in i dessa abstraktioner utan att känna sig pressade till det (Åbo Underrättelser 2.6).

”Det måste lyckas. Vi har inga alternativ. Regeringen har så mycket att förlora om vi inte når samförstånd.”

Ordföranden för Svenska riksdagsgruppen Mikaela Nylander om kommunreformen, och menar att det centrala såväl i kommunreformen som i den avhängande social- och hälsovårdsreformen, är vilka serviceförpliktelser som överförs på de nya baskommunerna (Vasabladet 5.6).

”Det är bra att regeringen i går (5.6) beslöt om ”time out”. Nya kommuner och servicestrukturer måste bildas nerifrån enligt medborgarnas geografins och närhetens ekonomins principer. Då måste man också utveckla landskapsförvaltningen och nya förfaringssätt att samarbeta mellan kommuner.”

Professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet Hannu Katajamäki som menar att i förvaltningsreformer är det möjligt att ta till hänsyn medborgarnas geografi. Det nuvarande sysättet som tittar på samhället alltför högt uppifrån, och som inte förstår medborgarnas vardagliga geografiska realiteter, resulterar i orättvishetens och omåttlighetens samhälle (Vasabladet 6.6).

ETT ENKLARE SVENSKT LANDSBYGDSPROGRAM TILL NYTTA FÖR JOBBEN, MATEN OCH ENERGIN

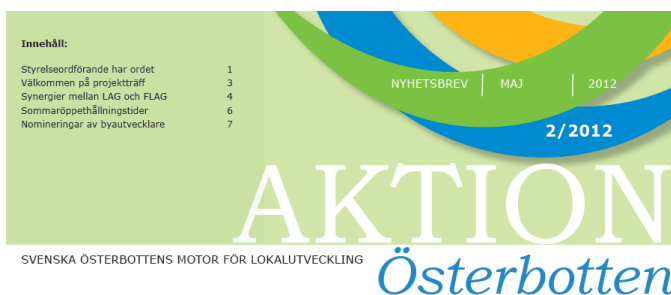
Landsbygden är en förutsättning för att vi skall klara framtidens utmaningar, som jobben maten och energin. Svenska Jordbruksverket och Skogsstyrelsen har nu på uppdrag av landets regering tagit fram ett tekniskt underlag, med förslag på åtgärder, analyser och förenklingar, till ett nytt landsbygdsprogram, vilket kommer att gälla 2014-2020. Rapporten har lämnats som underlag till den svenska regeringen 30.5. Nuvarande landsbygdsprogram, som finansieras ungefär till hälften av EU, stöttar landsbygdens utveckling med 36 miljarder kronor under perioden 2007-2013. Programmet är viktigt för att utveckla landsbygden, förbättra miljön och stärka konkurrenskraften i jord- och skogsbruket. Generaldirektören för Skogsstyrelsen Monika Stridsman menar att ett samlat grepp om landsbygden, med samverkan mellan jord- och skogsbruket, är värdefullt och en viktig del i deras gemensamma förslag till ett enklare och tydligare landsbygdsprogram. Jordbruksverket och Skogsstyrelsen ger även förslag på ett förenklat landsbygdsprogram i syfte att underlätta för den som söker stöd och ersättningar. Myndigheter och landsbygdens intresseorganisationer är överens om att landsbygdsprogrammet måste förenklas, för nuvarande program är omfattande med många olika åtgärder som det går att få stöd för. Niclas Purfürst, chef för Jordbruksverkets landsbygdsavdelning, säger att de vill

att det skall vara enklare för den som söker stöd, t.ex. genom färre villkor att uppfylla och som är enklare att förstå, med mindre krav på dokumentation, samt genom att minska risken för den sökande att göra fel. Uppgifterna är från Jordbruksverkets hemsida (från 31.5) och finns på adress <http://www.jordbruksverket.se/5.7cc87f191379870d4318000830.html>. Rapporten Tekniskt underlag Landsbygdsprogram 2014-2020 finns att läsas under webbadressen <http://www.jordbruksverket.se/download/18.7cc87f191379870d4318000845/Tekniskt+underlag+Landsbygdsprogram+2014-2020.pdf>, medan Jordbruksverkets och Skogsstyrelsens förslag till förenklat landsbygdsprogram 2014-2020 finns att studeras under adressen <http://www.jordbruksverket.se/download/18.7cc87f191379870d4318000844/Jordbruksverkets+och+Skogsstyrelsens+f%C3%B6rslag+till+f%C3%B6renklat+landsbygdsprogram+2014-2020.pdf>.

OM ATT ARBETA FÖR EN LJUSNANDE LOKAL FRAMTID – AKTIONENS AVGÅENDE STYRELSEORDFÖRANDE MATS BRANDT

I Aktion Österbottens rf:s senaste nyhetsbrev skriver dess avgående styrelseordförande Mats Brandt Om att arbeta för en ljusnande framtid, vilket återges här under. Övrigt som tas upp är info om obligatorisk projekträff, synergier mellan LAG och FLAG och nomineringar till Årets byvänligaste kommun, Årets landsbygdsaktör, samt Byaverksamhetens vägvisare. Aktions senaste nyhetsbrev (maj, 2/2012) finns att läsas på föreningens hemsida under adressen

http://studieframjandet.huset.fi/files/Nyhetsbrev/Aktion_Osterbotten_Nyhetsbrev%202012-2.pdf.

”Den ljusnande framtid är vår.” Då kolumnskrivandet är aktuellt är det många som går och nynnar på Studentsången, den som sjunger om studentens lyckliga dag, om att fröjdas i ungdomens vår och om hjärtan som klappar med friska slag. Med våren och sommaren kommer skolavslutningar och studentfester. Folk är vanligtvis glatt stämda till sinnet. Man ser framför sig den varmare årstiden med sommarlov och semestrar. Den ljusnande framtiden verkar tillhöra alla.

Utan insats, arbete eller ansträngningar blir framtiden sällan ljus av sig själv. Dessutom är inte alla trender till landsbygdens fördel. Den svenska artisten Magnus Uggle gav tidigt ut en skiva med samma titel, ”Den ljusnande framtid är vår.” Det första spåret på skivan handlade faktiskt om ett evinnerligt beklagande över den rådande centrumhetsen; alla ränner runt på stan i centrumhets. Han slog huvudet på spiken med sin text. Centralisering och konkurrensen om arbetskraft mellan städer och landsbygd är ett av hoten mot en balanserad utveckling överlag.

I arbetet för en positiv lokal utveckling handlar det om att tillvarata de positiva resurserna som finns på ort och ställe. Platsens och boningsortens betydelse förändras ständigt på basis av människornas egna åtgärder och värderingar. I valet av boningsort handlar det allt oftare om mer än bara en plats, det handlar om en livsstil, individuella lösningar och om att kunna gå sin egen väg. Det märks ändå att allt fler uppskattar lugnet och utrymmet på landsbygden. Då allt fler människor gör samma val skapas en trend. Centrumhetsens motkrafter finns i en ren natur, kvalitativa boningsplatser, jobb och liv med mening.

Inom landsbygdsutvecklingen som finansieras med pengar från kommunerna, staten och den Europeiska unionen är (fram)tiden indelad i programperioder. Vi är nu halvvägs igenom nuvarande programperiod, 2007–2013. Förberedelserna för nästa programperiod är redan på väg både inom EU, på det nationella planet och regionalt. Inom Aktion Österbottens styrelse hoppas vi på aktivt stöd från våra samarbetsparter, inte minst från kommunerna, för att vi skall kunna vidareutveckla landsbygden.

För varje euro som kommunerna satsar hämtar vi hem många gånger om från det nationella planet och från EU. Det är pengar som vi i vår tur fördelar åt goda projektansökningar. I samband med mellanutvärderingen av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland kan det redan skönjas en del resultat av det pågående arbetet. Till den del som programmet försöker motverka bortflyttning och en negativ socioekonomisk utveckling på landsbygden, kan utvärderingen peka på positivt resultat och en stärkt livskraft på landsbygden.

Investerings- och företagsstöden har sin givna roll, medan Leaders särskilda uppgift är att höja attraktionskraften hos landsbygden som en plats att bo och leva på. Inom Aktion Österbotten vill vi särskilt aktivera invånarna och stärka det sociala kapitalet. I framtidsarbetet är det viktigt att tona ner motsättningarna och istället skapa växelverkan mellan städerna och landsbygden. Förutsättningarna för att både stadsbor och landsbygdsbor ska arbeta för en ljusnande framtid också på landsbygden borde vara på en bra nivå i Finland. Undersökningar av hur folk ser på sin egen identitet visar att 38 % av finländarna anser sig ha en dubbelidentitet. Man ser sig själv som både stadsbo och som landsbygdsbo.

Då Aktion Österbotten förbereder sig för den nära framtiden, programperioden 2014–2020, försöker vi ta ett allösterbottniskt perspektiv. Vi kommer särskilt att ta fasta på ett nytt nyckelord, koherens, som betyder att man försöker se till att de många olika åtgärderna för en positiv lokal utveckling ska vara samordnade och fungera harmoniskt tillsammans samt att man undviker överlappningar och målkonflikter. Vi strävar till att bredda våra verksamhetsområden och arbeta på ett mångsidigt sätt för hela Österbotten, landsbygd och stad.

Jag önskar alla samarbetspartner en fin sommar, styrka och kreativitet i arbetet för en ljusnande framtid för Österbotten!

Mats Brandt

Styrelseordförande 1.1.2011- 31.5.2012

LANDSBYGDSINVÅNARNA I NYLANDS METROLOMRÅDE – NULÄGET OCH DERAS ÖNSKNINGAR I SKRIFTFORM

Inom metropolpolitiken betonar man bl.a. regionens förnyelseförmåga, en hållbar samhällsstruktur, mångkulturism, trygghet av välfärden, samt social integritet, vilket alla berör såväl den egentliga metropolens centrum, eller Helsingfors, och hela huvudstadsområdet som ett mera vidsträckt centrums verkningsområde. Begreppen metropol och i all synnerhet metropollandsbygd är inte entydiga. De förknippas med olika uppfattningar och föreställningar – består metropolen endast av Helsingfors eller av hela huvudstadsområdet, och vad är å sin sida metropolområdet i sin helhet? I publikationen *Metropollandsbygden såsom invånarna upplever den – nuläget och önskingar inför framtiden* försöker man klargöra dessa begrepp och särskilt rikta blicken mot Finlands enda metropols bredare verkningsområde, och då speciellt glesbygdsområdet eller metropollandsbygden. Västnylands Byar rf har i Nyland genomfört projektet *Levande byagemenskap*, vars mål är att stöda livskraften på landsbygden i södra Finland och hitta metoder för förverkligandet av närdemokrati och förbättring av levnadsförhållanden, samt invånarnas egna initiativ och samarbete. Ett av målen var att göra upp ett lokalt utvecklingsprogram för landskapet. Som stöd för detta har det varit nödvändigt att utreda regionens invånares åsikter om den nyländska metropollandsbygden. Genom den här undersökningen utreds teman liv och boende, service och företagande, levnadsmiljö, samt invånardemokrati och gemenskap. De centrala frågorna i utredningen är: Hur upplevs metropollandsbygden som boende- och livsmiljö för närvarande och vilka önskemål ställs på utvecklandet av metropollandsbygden fram tills år 2025? Undersökningen har gjorts i samarbete mellan Hämeen ammattikorkeakoulu och Västnylands Byar inom ramen för 15 studiepoängs studiehelhet, *Osaajana asiantuntijayhteisöissä ja verkostoissa*. Undersökningsprocessen leddes av lärarna Tero Uusitalo och Anne Liimatainen från Hämeen ammattikorkeakoulu, samt verksamhetsledaren för Västnylands Byar Pirkko Kaskinen. *Uppgifterna är från publikationen, vilken finns på*

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/40352/Metropollandsbygden_2012_sve.pdf?sequence=1.

Se även text om att metropolområdet får en ny kommunutredning, <http://hbl.fi/nyheter/2012-06-05/metropolområdet-far-ny-kommunutredning>.

PARADIGMSKIFTE I KOMMUNERNAS ANSVAR FÖR KLASS- OCH REGIONSKILLNADER?

Eftersom vi har en så klar tudelning av landet – koncentration till ett antal större universitetscentra och områden som missade högskoleutbyggnaden på 1960 och 1970-talet – kommer större delen av landets befolkning och regioner alltid att vara beroende av inkomsttransfereringar från starkare regioner ifall vi vill ha en jämlik möjlighet till service bland medborgare. Görs ingrepp i statsandelarna och skatteutjämningsystemet, utan att också samtidigt se över kommunstrukturen, kan effekterna bli både oanade och dramatiska. Frågan kompliceras dessutom av de framgångsrika metropolregionernas splittrade kommunstruktur, där kranskommunerna i storstadsområdena drar till sig unga och välutbildade akademikerfamiljer, medan det i stadskärnorna finns överrepresentation av studerande, pensionärer och invandrare. Runt storstäderna tackar och bockar kranskommunerna ifall skatteutjämnningen minskas, och då kan man sänka sin skattesats, men samtidigt också förbättra sin service när det man betalar åt andra minskar. Vi får en amerikansk utveckling med förslummade stadskärnor och välmående förortsbälten. I ett läge där skillnaderna mellan olika befolkningsgrupper och regioner blir allt större, skulle det uppstå en makaber situation, då en del av ansvaret för välfärdssamhället (och samtidigt försöka minska skillnaderna) ligger på dagens kommuner. Ändras systemet får vi ett paradigmskifte – i stället för att kommunen har varit ett instrument för att minska klass- och regionskillnader, skulle kommunen plötsligt bli det instrument som cementerar dessa skillnader, permanent. Det kan väl ändå inte vara avsikten med kommunreformen, eller? *Uppgifterna är från en artikel, skriven av Jakobstads stadsdirektör Mikael Jakobsson, i Vasabladet (5.6).*

”På den djupa landsbygden faller kommunerna som käglor och man kommer att både få upp till femton procentenheter högre skattesats för en service-nivå som är lägre än i vissa urbana kommuner. Då töms landsbygden. För gott.”

Den nya strukturlagen, som styr kommunreformen, kommer att träda i kraft nästa vår, vilket är senare än planerat. Ursprungligen var det tänkt att lagen skulle finnas redan vid årsskiftet. Vilka kriterier som ställs på kommunernas ekonomi och befolkningsunderlag förblev oklart, då regeringen höll presskonferens 5.6 (Hufvudstadsbladet 6.6).

Regeringens beslut att kommunerna skall ge ett till utlåtande om kommunreformen, tas emot med glädje bland de österbottniska kommundirektörerna och betyder att höstens remissrunda förskjuter tidtabellen. Kommunerna har nu tid på sig till våren 2014 för att besluta om de går ihop. En som inte jublar är Jakobstads stadsdirektör Mikael Jakobsson som förliknar kommunreformen vid en politisk teater. Höstens remissrunda ser han endast som ett sätt för ministrarna att köpa sig mera tid på, för vid det här laget vet alla vad som borde göras (webbplatsen vasabladet.fi, <http://www.vasabladet.fi/Story/?linkID=199399>).

LÄS ÄVEN DETTA

Skotsk och europeisk landsbygdsriksdag

Riksorganisationen Hela Sverige ska levas (HSSL:s) verksamhetschef Staffan Bond föreläste på ett skotskt kick-off-seminarium 28.5 inför en egen skotsk landsbygdsriksdag. Det här skedde tillsammans med representanter från systerorganisationer i Nederländerna,

RURAL PARLIAMENT FOR SCOTLAND SEMINAR KICKS OFF

29 May 2012

Posted by Editor

Participants from across rural Scotland, and representing a wide range of sectors, are gathering together in Edinburgh today for a seminar on a Rural Parliament for Scotland.

As well as being addressed by Cabinet Secretary for Rural Affairs and the Environment Richard Lochhead, delegates will hear from those who have been involved in Rural Parliaments in other European countries. Experiences of rural parliaments from the Netherlands, Slovenia, Estonia and Sweden will be shared, and this will be followed by a series of workshops for discussions on a Rural Parliament for Scotland.

Slovenien och Estland, samt Skottlands landsbygdsminister. ”Jag är övertygad om att skottarna går vidare och gör en bra landsbygdsriksdag”, sade Bond. I samband med seminariet möttes även Europas tre stora landsbygdsnätverk – European Rural Alliance (ERA), European Rural Community Association (ERCA) och PREPARE Network med tema om möjligheten att tillsammans arrangera en europeisk landsbygdsriksdag. Diskussionen fortsätter under den svenska Landsbygdsriksdagen i Blekinge 6-9.9. HSSL var först med att anordna en landsbygdsriksdag, vilket skedde 1989. Efter det har konceptet spridit sig i världen (bl.a. så har den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen 22 år på nacken). På årets svenska Landsbygdsriksdag väntas delegationer från Skottland, Tyskland och Albanien, vilka kommer för att studera evenemanget. Uppgifterna är från HSSL:s hemsida och finns under adressen <http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/visa-nyhet/blog/1/3446/2/>. Mer om det skotska evenemanget finns på <http://www.ruralgateway.org.uk/node/5717>.

Under den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen, som går en månad senare än den i Sverige eller 6-7.10 i Korpo, kommer en föreläsning om årets svenska Landsbygdsriksdag att hållas.

Pedersöre kommun, Olav Jern och Mikael Nygård – österbottniska nomineringar för landsbygdens väl

Aktion Österbotten rf har nominerat Pedersöre kommun som kandidat till

Årets byavänligaste kommun. I stället för att bygga ett kommuncentrum har man satsat på service i de olika byarna, där närhet till daghem, skola, arbetsplats, service och natur gör att byarna växer och inte

avfolkas. Som kandidat till Årets landsbygdsaktör nominerar Aktion landskapsdirektören, landskapsrådet Olav Jern.

Olav Jern visar ett genuint intresse för sitt landskap, och han har på ett otvunget sätt skapat ett

kontaktnät bestående av flera olika landsbygdsaktörer, vilket möjliggör en bättre användning av de resurser som stöder landsbygdsutvecklingen i Österbotten. Jerns engagemang sträcker sig mycket längre än vad som krävs av hans arbete. Han är en ofta sedd gäst ute på fältet i både stora organisationer som i små byaföreningar. Till kandidat för Byaverksamhetens vägvisare nominerar Aktion Mikael Nygård, som till vardags fungerar som projektchef för Kustaktionsgruppen (KAG) inom Aktion Österbotten. Nygård har på ett framgångsrikt sätt arbetat med småskalig utveckling av fisket och fiskekulturen i Österbotten. I sitt arbete har han lyckats sammanföra olika aktörer och därigenom skapat möjligheter för nya idéer att födas och förverkligas. Resultaten har även fått synlighet på EU-nivå. KAG har blivit ett begrepp som lockar besökare från övriga regioner i EU. Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) – Byaverksamhet i Finland rf utser årligen Årets byavänligaste kommun, Årets

Årets byavänligaste kommun

Årets landsbygdsaktör

Byaverksamhetens vägvisare

landsbygdsaktör, samt Byverksamhetens vägvisare. *Uppgifterna är från Aktions senaste nyhetsbrev (maj, 2/2012). Se info ovan om att arbeta för en ljusnande lokal framtid.*

Föreningarnas förlovade land Finland – läs YTR:s nätkolumn

Finland är föreningarnas förlovade land. De över 130 000 registrerade föreningarna som finns i vårt land idag sköter om sådant som man verkligen inte kan mäta i pengar, varken hur mycket bättre de som är föreningsaktiva mår, eller hur den verksamhet som föreningarna sköter påverkar och utvecklar samhället. Men det saknas praktiskt föreningskunskap bland yngre idag, en kunskap man bäst får genom att få vara med och se hur det går till, och genom att själv prova på. Det finns även lättillgänglig föreningskunskap på nätet. Men har man inte en förening där man kan använda sig av sina kunskaper, så svalnar intresset ganska fort. Inom alla föreningar går det både upp och ner – de aktiva blir äldre, blir upptagna på annat håll eller tappar helt enkelt intresset. Då är det dags att ge över till nya krafter. På små orter är det dock inte alltid lätt att hitta någon att ge över till, speciellt eftersom de aktiva redan är med inom flera andra föreningar. Det handlar också om att ge över till yngre, och om att våga ge över och lita på att föreningen klarar sig bra, fast de yngre gör det på sitt sätt. Den utvecklingsresurs som föreningslivet utgör för landsbygden måste stödas – dock inte överbeskyddas. Traditioner är bra, men varje tid har sina utmaningar och de måste mötas på ständigt nya sätt av ständigt nya generationer, vilket gör föreningsverksamheten så spännande. *Hela texten för juni månads nätkolumn ”Lita på yngre generationer i föreningarna” av Mari Pennanen, vik. adm. sekr./informatör på Svenska studiecentralen, är från YTR:s hemsida. Se adressen http://www.landsbygdspolitik.fi/sv/information/natkolumner/en_titt_i_backspegeln.html.*

Utbildning i byaplanläggning hålls i Norra Karelen

I Vuonismaa, Lieksa i Norra Karelen ordnas utbildning i by- och landsbygdsplanläggning 6-7.9. Vuonismaa, Årets by i landet 2002, var ett av pilotområdena för utvecklingsprojektet för byaplanläggning. Byaaktörer, myndigheter och andra med intresse för markanvändning inbjuds nu att bekanta sig med byaplanläggning, tillämpning av verksamheten på det egna området och för diskussion om planering till gagn för byområdets bästa. Tyngdpunkten i utbildningen är bygeneralplaner, men man behandlar även stranddetaljplan och regionala byggnadsordningar. Under utbildningen får man ta del av projektets experter, samt pilotbyarnas och utvecklarnas synpunkter på byaplanläggning. Till utbildningen tas ungefär 30-50 deltagare. I arrangörsstaben ingår Byverksamhet i Finland rf och Landsbygdspolitiska samsamarbetsgruppens (YTR:s) temagrupp för landsbygdsboende. *Mer info ger Reino Kuivalainen, reino.kuivalainen@liperi.fi och Heikki Kukkonen heikki.kukkonen@aalto.fi. Anmälan görs till adressen vuonis@vuonis.net.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

<p>Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.</p>
